

Päätös

4.12.2024

VN/32853/2024
VN/32853/2024-MMM-1

Jakelussa mainituille

MMM; Elintarvikemarkkinalainsäädännön toisen vaiheen muutosten valmisteluryhmän asettaminen

Maa- ja metsätalousministeriö on tänään asettanut elinmarkkinalainsäädännön toisen vaiheen muutosten valmisteluryhmän.

Toimikausi:
4.12.2024 – 28.2.2026

Tausta:

Pääministeri Orpon hallitusohjelman kohdan 6.6 mukaan hallitus sitoutuu Maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän loppuraporttiin (Valtioneuvoston julkaisuja 2023:30) ja aloittaa välittömät toimenpiteet esitysten toteuttamiseksi, jotta alkutuottajan asema ja koko elintarvikeketjun tasapaino kehittyvät nykyistä oikeudenmukaisempaan suuntaan. Keskeisimmät toimet ovat elintarvikemarkkina-, kilpailu- ja hankintalain tarkastelu ja muuttaminen sekä elintarvikemarkkinavaltuutetun tiedonsaantioikeuksien parantaminen. Alkutuottajien sopimusasemaa parannetaan avoimella, elintarvikeketjun eri osien kustannuksia kuvaavalla tilastoinnilla ja edistämällä kustannusindeksien käyttöönottoa osapuolten välillä elintarvikemarkkinavaltuutetun ehdotuksen mukaisesti sopimusvapautta loukkaamatta.

Hallitusohjelmassa viitatus maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän loppuraportin 4.1 kohdan mukaan elintarvikemarkkinalain (1121/2018) kehittämiseksi käynnistettiin hanke. Hankkeen asettamispäätös tehtiin 20.10.2023 (VN/29985/2023- MMM). Asettamispäätöksessä koko hankkeelle asetettu toimikausi on 1.11.2023-31.12.2026. Hankkeen tehtävänä on arvioida lainsäädäntötarvetta erityisesti elintarvikemarkkinavaltuutetun tiedonsaannin varmistamisen kannalta ja valmistella tähän liittyvä hallituksen esitys. Hankkeessa voidaan huomioida elintarvikemarkkinalakiin mahdollisesti liittyviä muita säädöstarpeita käytettävissä olevien resurssien ja aikataulun puitteissa. Hankkeen toisessa vaiheessa arvioidaan laajemmin elintarvikemarkkinalain muutostarpeita ja valmistellaan tähän liittyvät esitykset.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa tehty hallituksen esitys (84/2024) on hyväksytty maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön 11/2024 pohjalta eduskunnassa 26.11.2024.

Alkuperäisessä hankkeen asettamispäätöksessä on jo todettu mahdollinen valmistelutyöryhmän asettaminen lainsäädäntömuutoksen toisen osan toteuttamiseksi. Koska hankkeen toiseen vaiheeseen liittyy useita erilaisia selvityksiä sekä erilaisia säädösmuutostarpeita, erillisen valmistelutyöryhmän asettaminen hankkeen toiselle vaiheelle on perusteltua. Lisäksi hankkeen toisen vaiheen valmisteluryhmälle asetettaisiin myös ohjausryhmä.

Valmistelutyöryhmän tavoitteet ja tehtävät

Lainsäädäntöhankkeen toisessa vaiheessa valmistelutyöryhmä tarkastelee elintarvikemarkkinalain muutostarpeita ottaen huomioon maa- ja metsätalousministeriön syksyllä 2023 asettaman ohjausryhmän (Ohjausryhmä edistämään ja ohjaamaan ruuantuotannon strategian ja ruoka-alan kasvuohjelman toimenpiteiden sekä maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän loppuraportissa tunnistettujen lainsäädäntöhankkeiden ja muiden poikkihallinnollista yhteistyötä edellyttävien toimien toteutusta, [MMM042:00/2023](#)) linjaukset. Lisäksi valmistelutyöryhmä arvioi elintarvikemarkkinalain lisämuutostarpeita käynnissä olevien selvitysten, työryhmien ja strategiatyön pohjalta.

Lainsäädäntöhankkeen toista vaihetta varten on valmistelussa muun muassa seuraavia selvityksiä:

- Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut tilastointityöryhmän, jonka tarkoituksena on karsoittaa tarvittavat uudistukset elintarvikeketjun tietojen keräämisestä. Elintarvikeketjun tilastointityöryhmän toimikausi jatkuu 12/2026 saakka.
- Luonnonvarakeskukselta on tilattu tukkukauppoja koskeva selvitys, aikataulu elokuu 2024 – tammikuu 2025
- Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on käynnissä elintarvikeketjua koskeva selvitys, jossa keskitytään elintarvikemarkkinoiden tehokkuuteen ja tutkitaan markkinoiden kilpailuolosuhteita. Maa- ja metsätalousministeriön tilaaman osuuden toteutus jatkuu vuoden 2025 loppuun.
 - o Kilpailu- ja kuluttajaviraston tutkimuksessa analysoidaan sitä, miten kuluttajan maksama hinta jakautuu esimerkiksi tuottajille ja kaupalle, ja miten yhden tuotantoketjun portaan hintamuutos vaikuttaa koko ketjuun. Lisäksi kilpailu- ja kuluttajavirasto tutkii kaupan merkkien ns. private label-tuotteiden markkinavaikutuksia.

Kaikki käynnissä olevat selvitykset eivät esitetyllä aikataululla valmistu ennen valmistelutyöryhmän määräaikaa vaan valmistelutyöryhmän on kuultava selvitysten tekijöitä ennen lopullisten raporttien valmistumista.

Valmistelutyöryhmä kuulee myös elintarvikeketjun toimijoita ongelmakohtien selvittämiseksi ja lisäksi valmistelussa hyödynnetään elintarvikemarkkinavaltuutetun tekemiä kyselyitä.

Lainsäädäntöhankkeen toisessa vaiheessa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan myös Euroopan parlamentin ja neuvoston epäterveistä kaupan käytännöistä antaman direktiivin (n.s. UTP -direktiivi) mahdollinen päivitys ja siitä aiheutuvat muutostarpeet kansalliseen lainsäädäntöön.

Valmistelutyöryhmä valmistelee esityksen toisen vaiheen lainmuutosta, että hallituksen esitys on annettavissa eduskunnalle viimeistään helmikuussa 2026.

Kokoonpano:

Puheenjohtaja:

Minna-Mari Kaila, osastopäällikkö, maa- ja metsätalousministeriö

Varapuheenjohtaja:

Anna-Leena Miettinen, maatalousneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Muut jäsenet:

Markus Lounela, hallitusneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Milla Määttä, tutkimuspäällikkö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Jarno Sukanen, elintarvikemarkkinavaltuutettu

Pysyvät asiantuntijat:

Veli-Matti Aittoniemi, varatoimitusjohtaja, Matkailu- ja Ravintolapalvelut Mara ry

Jukka Ihanus, yhteiskuntajohtaja, Elintarviketeollisuusliitto ry

Tea Taivalkoski, lakimies, Päivittäistavarakauppa ry

Kimmo Tammi, juristi Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry

Rikard Korkman, asiamies, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund rf

Sihteerit:

Ilona Rauhanen, hallitussihteeri, maa- ja metsätalousministeriö

Pekka Sandholm, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö.

Ryhmän kokoonpano on naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen.

Valmisteluryhmä voi kuulla asiantuntijoita.

Kustannukset:

Valtionhallinnon ulkopuolisille ryhmän jäsenille ja asiantuntijoille voidaan korvata osallistumisesta mahdollisesti aiheutuvat matkakulut valtion matkustussäännön mukaisesti.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Vanhempi hallitussihteeri

Jukka Mirvo

Jakelu

valmisteluryhmä

VN/32853/2024-MMM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: